



φιλοκαλικά σταχυολογήματα

55

2020.9

...διαβάζω...άκούω...καταγράφω

"ἔδοξε τοίνυν ἡμῖν τὰ ἐκ φιλομαθείας συνενεγκεῖν εὐρήματα" (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας)

στή σπηλιά τῶν Μάγων

Στή μονή τοῦ ἁγίου Θεοδοσίου στους Ἁγίους Τόπους ἦταν κάποιος ἐνάρετος γέροντας, μέ τό ὄνομα Χριστοφόρος.

Τίς μέρες τίς περνοῦσε μέ προσευχή ἐνῶ τίς νύχτες κατέβαινε στό σπήλαιο ὅπου εἶναι θαμένοι ὁ ὅσιος Θεοδόσιος καί οἱ ἄλλοι πατέρες (λέγεται ὅτι αὐτό χρησιμοποίησαν γιά κατάλυμά τους οἱ τρεῖς Μάγοι πρὶν ἐπιστρέψουν στή πατρίδα τους).

Εἶχε ὁ γέροντας τήν ἐξῆς συνήθεια:

Καθώς κατέβαινε στό σπήλαιο, σέ κάθε σκαλί ἔβαζε στό Θεό ἕκατό μετάνοιες. (Εἶναι τὰ σκαλιά δεκαοχτώ). Κι ἔμενε στό σπήλαιο μέχρι πού χτυποῦσε τό τάλαντο γιά τόν Ὅρθρο.

Μιά μέρα λοιπόν, κατά τή συνήθειά του, ἔρχεται νά κατεβεῖ στό σπήλαιο. Κι ἀφοῦ συμπλήρωσε τίς μετάνοιες σέ κάθε σκαλοπάτι, ἦρθε σέ ἔκσταση καί βλέπει ὅλο τό δάπεδο τοῦ σπηλαίου γεμάτο καντήλες. Ἄλλες ἀπό αὐτές ἀναβαν, ἄλλες ὄχι.

Βλέπει δύο ἄνδρες λευκοντυμένους νά περιποιοῦνται τίς καντήλες. Καί ρώτησε:

— Γιατί βάλατε αὐτές τίς καντήλες καί δέν μᾶς ἀφήνετε νά κατεβοῦμε καί νά προσευχηθοῦμε;

Αὐτοί ἀπάντησαν ὅτι οἱ καντήλες εἶναι τῶν πατέρων.

— Καί γιατί ἄλλες μέν ἀνάβουν, ἄλλες δέ ὄχι; ξαναρώτησε.

— Ὅσοι ἤθελαν ἀναψαν τίς δικές τους.

— Κάντε ἀγάπη. Ἡ δική μου καντήλα ἀνάβει ἢ ὄχι;

Αὐτοί εἶπαν:



— Προσευχήσου καί τήν ανάβουμε.

Κι ὁ γέροντας ἀνταπάντησε:

— Προσευχήσου! Καί μέχρι τώρα τί ἔκανα;!

Καί λέγοντας αὐτό συνήλθε, γύρισε καί δέν εἶδε κανένα.

Τό ἴδιο πρωῖ ἀναχώρησε φεύγοντας γιά τό ὄρος Σινᾶ, χωρίς νά κουβαλάει τίποτα μαζί του ἐκτός ἀπό τό ρούχο πού φοροῦσε. Ἐμεινε πενήντα χρόνια ἐκεῖ στήν ἄσκησι, ὡσπου ἄγγελος τοῦ εἶπε νά ἐπιστρέψει στό μοναστήρι γιατί πλησίαζε τό τέλος του.

— Χριστόφορε, Χριστόφορε, τοῦ εἶπε, πήγαινε στό κοινόβιό σου, στό ὁποῖο καλά ἀγωνίστηκες, γιά νά τελειωθεῖς ἐκεῖ μαζί μέ τούς πατέρες σου.

Καί λίγο καιρό ἀπό τότε πού τοῦ εἶπε αὐτά ὁ ἄγγελος, ἀναπαύτηκε ἡ ψυχή του μέ ἀγαλλίαση.¹



Ὁ γερο-Χριστοφόρος ἔκανε 1.800 μετάνοιες τή μέρα!... Δέν σημαίνει ἀσφαλῶς αὐτό πώς ὅλοι πρέπει νά πάρουμε αὐτό τόν κανόνα! Μάλιστα ὅταν ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος ἦταν πολύ πιό φειδωλός. Εἶχε συζητήσει τό θέμα αὐτό μέ τόν γέροντά του Παχώμιο τῆς Χίου (1905) ὅταν ὁ Παχώμιος νοσηλευόταν λίγες βδομάδες πρὶν τήν κοίμησή του στόν «Εὐαγγελισμό». Μετά τή συνάντησι ἐκείνη, ἔγραφε στίς μοναχές του στήν Αἴγινα:

«Ὅχι πολλές μετάνοιες γιατί κουράζεστε καί τό πνεῦμα σας δέν μένει ἡσυχῶ. Νά προσεύχεσθε ἐν ἡσυχίᾳ καί ἀταραξίᾳ. Ἄρκουν οἱ 120 μετάνοιες. Τόσες κάνουν οἱ καλογριές του».²

Ἡ διακριτική αὐτή στάσι θυμίζει τήν τάξι πού ἐφάρμοζαν οἱ ὄσιοι σᾶρετες τῆς Ὀπτινα. Ἐπιδίωκαν περισσότερο τήν ἐσωτερική προσευχή καί ἐπικοινωνία μέ τόν Θεό, παρά τά ἐξωτερικά βοηθήματα καί ἀναγνώσματα.



Ὁ ὄσιος **Θεοφάνης ὁ Ἐγκλειστος**, ζητώντας νά ἐπικεντρώσουμε τήν κατά δύναμη προσπάθειά μας στό πνευματικό της νόημα λέει τά ἑξῆς σημαντικά, φθάνοντας στό σημεῖο νά μιλήσει γιά ἑφάμαρτη προσευχή!



¹ Λειμωνάριο, 105. Ἄνθη τῆς Ἑρήμου 17 (1983) 113-115. Ἡ Ἐκκλησία τιμᾶ τή μνήμη τοῦ ὁσίου Χριστοφόρου στίς 30 Αὐγούστου.

² Σοφοκλή Δημητρακόπουλου, Ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος Πενταπόλεως, ἱστορική βιογραφία, 1998, 44.

«Θυμηθείτε ὅτι ἡ προσευχή δὲν εἶναι λόγια καὶ μετάνοιες, ἀλλὰ προσήλωση τοῦ νοῦ καὶ τῆς καρδιᾶς στὸ Θεό. Εἶναι δυνατὸ νὰ διαβάσετε ὅλες τὶς τακτὲς Ἀκολουθίες τῆς ἡμέρας καὶ νὰ ἐκτελέσετε ὅλες τὶς καθορισμένες μετάνοιες, ἀλλὰ ἡ ἐπαφή σας μὲ τὸ Θεὸ νὰ εἶναι εἴτε ἐντελῶς ἀνύπαρκτη εἴτε ἀσήμαντη, μὲ τὸ νοῦ σκορπισμένο καὶ τὴν καρδιά κρύα. Ἔτσι, κάνετε τὸν Κανόνα σας, ὄχι ὅμως προσευχή. Μιὰ τέτοια "προσευχή" εἶναι ἐφάμαρτη. Ὁ Κύριος νὰ μᾶς φυλάξει! Μὲ φόβο καὶ τρόμο πρέπει νὰ ἐπιτελοῦμε τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ — αὐτὸ νὰ τὸ θυμάστε πάντα. Μὲ κάθε τρόπο καὶ μ' ὅλη σας τὴ δύναμη προσπαθήστε νὰ κλείνετε τὸ νοῦ σας μέσα στὰ λόγια τῆς προσευχῆς».³

Ὁ ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος — πιό λακωνικὸς, καὶ κατ' εὐθειαν στὸ στόχο:
«Ἐγὼ δὲν θέλω νὰ μετρήσω λόγια, ἀλλὰ νὰ φθάσω στὶς οὐράνιες μονές».⁴



Ἐκδότης: Ἀρχιεπίσκοπος Γ.Ο.Χ. Ἀθηνῶν &
πάσης Ἑλλάδος Μακάριος
Ἐπικοινωνία: archbishopmakarios@gmail.com

³ Θεοφάνους Ἐγκλείστου, *Χειραγωγία στή πνευματικὴ ζωή*, 2004, 55-56.

⁴ Λόγος 28 σ.121α ΕΠΕ 8B, 21-23.